

Prof. UAM dr hab. Justyna Gulczyńska

Poznań, 3 sierpnia 2023 r.

Wydział Studiów Edukacyjnych

Uniwersytet im. A. Mickiewicza

W Poznaniu

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr Tomasza Solarskiego

pt. „Udział Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki w kreowaniu rozwoju i nadzorowaniu pedagogiki polskiej w latach 1951-1958”, Gdańsk 2023, przygotowanej pod kierunkiem naukowym prof. dra hab. Romualda Grzybowski

1. Uwagi wstępne

Praca przedstawia istotną problematykę dotyczącą wprowadzenia do obiegu prawno-legislacyjnego w Polsce ustawy z dnia 15 grudnia 1951 r. o szkolnictwie wyższym i o pracownikach nauki, która uruchomiła zupełnie nowy, nieznany dotąd w Polsce system stopni i tytułów. Ustawa ta powołała też do życia Centralną Komisję Kwalifikacyjną dla Pracowników Nauki (CKK), która miała szerokie kompetencje w zakresie decydowania o awansach naukowych polskich badaczy. Komisja ta, jak wskazano w rozprawie „... posiadała uprawnienia nie tylko do oceny dorobku i prac naukowych, ale również postawy społeczno-politycznej i kwalifikacji moralnych kandydatów” (Wstęp, s. 5).

Dysertacja prezentuje temat bardzo ważny dla rozwoju nauki, dla zgłębiania wiedzy na temat losów polskiej pedagogiki, a także dla dalszych badań i analiz tej przestrzeni funkcjonowania „świata nauki” w Polsce. Jest to też problematyka istotna dla przedstawicieli nauk pedagogicznych i dla całej społeczności naukowo-badawczej. Ukazuje bowiem z historyczno-prawnej perspektywy okoliczności powołania oraz działalność Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki oraz jej wpływ na pedagogikę polską we wskazanym okresie. To ważna praca, która w kilku odsłonach tematycznych, odpowiadając na wskazaną we Wstępie problematykę badawczą, pozwala uchwycić proces wpływania i kształtowania polskiej pedagogiki lat 50., nadawania tytułów i stopni naukowych w sytuacji wnikania i uzależniania nauki od czynników ideologicznych i politycznych, jakie wówczas tworzyły się i zadomawiały w Polsce.

2. Opinia nt. oryginalności, koncepcji pracy i zastosowanej metody badawczej

Problematyka podjęta w dysertacji jest zasadna, do tej pory bowiem nie powstała praca, która z perspektywy historyczno-oświatowej kompleksowo przedstawiałaby podjęty przedmiot badań, tj. Udział Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki w kreowaniu rozwoju i nadzorowaniu pedagogiki polskiej w latach 1951-1958. Istnieją publikacje, które ukazują działalność Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki, niemniej są to prace prezentujące wskazaną problematykę częściowo lub z innej perspektywy. Wśród publikacji można wskazać m.in. dwie prace Piotra Hübnera, tj. *Polityka naukowa w Polsce w latach 1944-1953. Geneza systemu*, Wrocław 1992 oraz *Nauka polska po II wojnie światowej - idee i instytucje*, Warszawa 1987; pięć artykułów Krystyny Wojtczak prezentujących problematykę stopni i tytułów naukowych w Polsce Ludowej, które zostały opublikowane w czasopiśmie „Studia Prawa Publicznego” w l. 2013-2017, a także teksty takich autorów jak John Connelly, *Zniewolony Uniwersytet. Sowietyzacja szkolnictwa wyższego w Niemczech Wschodnich, Czechach i Polsce 1945-1956*, Warszawa 2014; Janina Chodakowska, *Rozwój szkolnictwa wyższego w Polsce Ludowej w latach 1944-1951*, Wrocław 1981; Romuald Grzybowski, *Wyższe szkoły pedagogiczne w Polsce w latach 1946-1956*, Gdańsk 2000; Hubert Izdebski, *Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów oraz poprzedzające ją organy. Podstawy prawne i działalność*, [w:] *Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów (1991–2020)*, pod red. B. Sitek, Warszawa 2020; Maurycy Jaroszyński, *Prawo pracowników naukowych*, Wrocław 1971; Janusz Tymowski, *Organizacja szkolnictwa wyższego w Polsce*, Warszawa 1980. Część z powyższych prac powstała jeszcze w okresie, kiedy w Polsce obowiązywał ustroj socjalistyczny, a z nim system państwa totalitarnego, część natomiast opublikowana została już po roku 1989, a więc w Polsce o ustroju demokratycznym.

Przedstawiona do recenzji dysertacja jest oryginalna i nowatorska. Nie powstała bowiem dotąd praca, która w takim zakresie i w oparciu o nieeksplorowane dotąd materiały źródłowe, przedstawiałaby powołanie i mechanizmy działań CKK, „ojców założycieli” Komisji oraz jej wpływ na pedagogikę polską w latach 1951-1958. Dodać przy tym należy, że dysertacja oparta jest w znacznej mierze na materiałach archiwalnych.

Mgr Tomasz Solarski w pracy przeprowadził istotne dla dysertacji kwerendy archiwalne. Podstawą dokonanych analiz stały się przede wszystkim niewykorzystane dotąd dokumenty archiwalne Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego przechowywane w Archiwum Akt Nowych w Warszawie. Przeanalizowano i wykorzystano spośród nich takie materiały źródłowe, jak: zespół akt Biura Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki, obejmujący porządki dzienne i stenogramy posiedzeń Plenum, Prezydium oraz Sekcji Nauk

Spółecznych CKK, dokumenty dotyczące członków i rzeczoznawców CKK, projekty uchwał i wytycznych oraz korespondencję, akta osobowe pracowników naukowych w dyscyplinie pedagogiki. Spośród zbiorów Ministerstwa Oświaty wykorzystano akta Departamentu Kształcenia Nauczycieli dotyczące instrukcji regulujących tryb postępowania przy składaniu wniosków o uzyskanie tytułu docenta. Ważną grupę źródeł stanowiły akty normatywne zawarte w: Dzienniku Ustaw, Monitorze Polskim, Dziennikach Urzędowych Ministerstwa Oświaty oraz Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej. Uzupełnieniem stały się wydawnictwa statystyczne, a także treści przemówień i depeszy zamieszczone w pismach „Nowa Szkoła” oraz „Życie Nauki”.

Wiedzę pozyskaną w wyniku zebrania i analizy dokumentacji archiwalnej Autor uzupełnił wiedzą pozaźródłową dokonując analizy oraz interpretacji opracowań z zakresu literatury przedmiotu.

Problematyka zaprezentowana w dysertacji sytuuje ją w obszarze historii wychowania, w dyscyplinie pedagogika, w dziedzinie nauk społecznych.

Tytuł rozprawy został sformułowany jasno i precyzyjnie, i dotyczy powołania oraz udziału Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki w kreowaniu rozwoju i nadzorowaniu pedagogiki polskiej w latach 1951-1958. Celem badań Autor uczynił przybliżenie okoliczności powstania i funkcjonowania CKK dla Pracowników Nauki oraz rekonstrukcję procesu i metod jej oddziaływania na rozwój pedagogiki polskiej we wskazanym okresie. Zatem przedmiot badań i cel badań wraz z charakterystyką zostały określone jasno i precyzyjnie. Zawarta w temacie pracy cezura czasowa jest zasadna. Początkiem jest rok 1951, tj. uchwalenia ustawy z 15 grudnia 1951 r. o szkolnictwie wyższym i o pracownikach nauki powołującej do życia Centralną Komisję Kwalifikacyjną (CKK), a także wprowadzenie nowego, nieznanego dotąd w Polsce systemu stopni i tytułów naukowych. Analizy kończy rok 1958, w którym uchwalono ustawę z dnia 5 listopada 1958 r. o szkołach wyższych, która odchodziła od uprzednio przyjętych rozwiązań. Dodatkowo wskazany zakres czasowy zasadnie uwzględnił dwa istotne podokresy, tj. trwający do 1956 r. okres stalinizmu oraz następujący po nim okres tzw. „odwilży politycznej” i rządów Władysława Gomułki. Ramy administracyjno-geograficzne pracy są właściwe i obejmują obszar całej Polski Ludowej.

W dysertacji zastosowano metodę historyczną składającą się z trzech etapów, tj. heurystyki, krytyki oraz syntezy. Praca ma układ rzeczowy z uwzględnieniem chronologii wewnątrz poszczególnych części pracy. Realizując kryterium rzeczowe, na podstawie

wskazanego przedmiotu badań i celu badań, wyodrębniono w pracy 12 problemów szczegółowych, tj. pytań badawczych. Ich rozwiązaniem jest wiedza pozyskana, zestawiona i szeroko zaprezentowane w poszczególnych rozdziałach i podrozdziałach pracy.

3. Ocena merytoryczna i formalna rozprawy

Wstęp pracy jest wyczerpującym, metodologicznie wyjaśniającym wprowadzeniem, w którym Autor zaprezentował uzasadnienie wyboru tematu dysertacji wraz z kontekstem społeczno-politycznym wprowadzającym w problematykę badawczą, przedstawił przedmiot badań i cel badań, wskazał problemy badawcze, podstawy źródłowe pracy i opracowań oraz zastosowaną, szeroko wyjaśnioną metodę badań.

Rozdział I zatytułowany *Odbudowa i rozwój nauki polskiej w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej* stanowi wprowadzenie do zasadniczego tematu pracy. Autor omawia w nim szeroko takie zagadnienia, jak: spuścizna Drugiej Rzeczypospolitej w obszarze pedagogiki; warunki rozwoju nauki i szkolnictwa polskiego w kraju i na emigracji w okresie okupacji (1939 – 1945); straty osobowe i materialne nauki i szkolnictwa wyższego; sytuacja organizacyjna i kadrowa pedagogiki w latach 1944 – 1948; prawne i organizacyjne ramy funkcjonowania nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce do 1951 roku; doświadczenia Związku Sowieckiego w zakresie organizacji nauki i szkolnictwa wyższego jako wzór dla rozwiązań przyjmowanych przez kierownictwo PPR w Polsce; cele i kierunki polityki naukowej oraz oświatowej PPR i PZPR w latach 1945-1951; etatyzacja pedagogiki jako dyscypliny naukowej. Wszystkie wskazane i zaprezentowane w tej części zagadnienia stanowią istotne tło dla dysertacji, ukazując podwaliny kształtowania się sytuacji nauki polskiej zarówno przed, jak i po zakończeniu drugiej wojny światowej, są kontekstem dla szeroko rozumianej pedagogiki polskiej. Przedstawiona w nim analiza literatury przedmiotu, a także w części podstawy źródłowo-legislacyjne tamtego okresu, to ważna odsłona pozwalająca uchwycić z jednej strony proces tworzenia i odbudowywania po wojnie przestrzeni naukowej i oświatowo-dydaktycznej, z drugiej narastający czynnik upolityczniania i ideologicznego wikłania i podporządkowywania nauki i dydaktyki. Autor przedstawił również doświadczenia Związku Radzieckiego i ich przełożenie na grunt polski, co jest ważnym aspektem ukazania sytuacji polskiej nauki po drugiej wojnie światowej. Rozdział przygotowany jest dobrze i wyczerpująco. W niektórych (niewielu) miejscach autor odwołuje się do tekstów regionalnych, mających charakter przyczynkarski, nie korzystając z istniejących publikacji szerzej traktujących poruszane w rozdziale zagadnienia. Niemniej z racji charakteru rozdziału I, który jest rozdziałem wprowadzającym, nie należy traktować tej uwagi jako zarzutu,

a jedynie jako sugestię, aby sięgać i odwoływać się do prac szeroko przedstawiających poruszane w rozdziale I zagadnienia, a nie tylko opierać się na ich regionalnych odsłonach.

Rozdział II dysertacji zatytułowany *Okoliczności powstania, organizacja oraz zadania Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki* jest swego rodzaju fundamentem w zasadniczych analizach podjętego tematu pracy. Składa się z pięciu podrozdziałów, tj. nauka polska pod rządami ustawy z dnia 15 grudnia 1951 r. o szkolnictwie wyższym i o pracownikach nauki; powołanie Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej, jej statutowe cele oraz ewoluująca struktura organizacyjna; zadeklarowane i rzeczywiste obszary działania Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej; zasady doboru członków i współpracowników CKK oraz jej skład osobowy w latach 1951 – 1958; procedury regulujące tryb działania CKK. Jest to interesująca odsłona podjętego w pracy przedmiotu badań ukazująca proces ustanowienia, wdrażania oraz charakteru pracy CKK dla Pracowników Nauki, która pozwala czytelnikowi dostrzec proceduralne oraz rzeczywiste obszary podejmowanych działań Komisji, ale też centralnego, politycznie uwikłanego procesu wpływu na naukę polską. Autor dokonuje tutaj skrupulatnej, głównie projektowo-prawnej analizy mechanizmów funkcjonowania CKK w latach 1951-1958, opierając się przede wszystkim na dokumentacji archiwalnej Archiwum Akt Nowych, tj. stenogramach czy protokołach posiedzeń prezydium CKK, zebrań plenarnych; dyskutowanych wówczas projektach zmian rozporządzeń, a także odwołując się do ówczesnych rozwiązań legislacyjnych.

W III rozdziale dysertacji zatytułowanym *Ideologiczne i organizacyjne konteksty działalności Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej w obszarze pedagogiki w latach 1951 – 1958* Autor przedstawił wskazaną problematykę ujętą w sześciu podrozdziałach, a mianowicie: sowietyzacja pedagogiki polskiej jako wyraz nieufności komunistów wobec uczonych z okresu międzywojennego oraz następstwo tak zwanej ofensywy ideologicznej w oświacie, nauce i kulturze; ideologiczna przebudowa programów kształcenia oraz wymiana podręczników; przebudowa rynku czasopism pedagogicznych; ideologiczne i polityczne kryteria oceny i doboru kadr naukowych. Stan kadry naukowej w zakresie dyscypliny pedagogika w Polsce w latach 1951 – 1958; początki polskiej twórczości pedagogicznej opartej na podstawach marksistowskich i sowieckich; próby stworzenia systemu placówek naukowych gwarantujących realizację partyjnego programu rozwoju pedagogiki socjalistycznej w Polsce. Pierwszy z podrozdziałów, to właściwa dla pracy analiza oraz interpretacja sytuacji pedagogiki polskiej oraz ukazanie procesu jej sowietyzacji, a następnie prób jej politycznego „odczarowania” pod wpływem popaździernikowej odwilży 1956 roku. To ważna część rozprawy oparta głównie na źródłach drukowanych w postaci artykułów i innych tekstów

zawartych w czasopismach pedagogicznych i partyjnych z lat 50. Uzupełniają ją odwołania do kilku publikacji obecnie traktujących wskazaną problematykę. Podrozdział drugi ukazuje proces ideologicznej przebudowy programów kształcenia i podręczników szkolnych w latach 50. w Polsce. W części tej Autor, opierając się zarówno na obowiązujących wówczas aktach prawnych, tj. uchwałach, zarządzeniach, a także okólnikach, instrukcjach, komunikatach, ale też powołując się na literaturę przedmiotu tej problematyki, ukazał proces włączania w programy i podręczniki szkolne ideologii komunistycznej, przedstawiając ich dynamikę uzależnioną od zmieniającej się sytuacji politycznej. Podrozdział trzeci, to ukazanie procesu ograniczania przez ówczesną władzę czasopism pedagogicznych niespójnych ideowo oraz syntetyczna analiza wybranych czasopism i autorów prezentowanego czasu, na przykładzie których Doktorant ukazał przemiany ideologiczne zachodzące w polskim czasopiśmiennictwie pedagogicznym. Kolejne dwa podrozdziały, oparte w znacznej części na literaturze przedmiotu, ale też na literaturze źródłowej oraz ówczesnych przepisach legislacyjnych, ukazują dość dramatyczną sytuację pedagogicznej kadry naukowej i proces jej nie- lub wnikania się w przestrzeń ideowo-polityczną. Przedstawiają też marazm ówczesnej pedagogiki jako nauki oraz tego konsekwencje. To ważna część dysertacji, w której dostrzec można narastającą trudną sytuację polityczną, w której zawęża się przestrzeń personalnych oraz instytucjonalnych możliwości uniezależnienia się i odcięcia od wpływów ideologicznych. Ostatni szósty podrozdział w tej części pracy prezentuje podejmowane przez ówczesną władzę próby systemowego podporządkowywania pedagogiki jako nauki oraz tego efekty.

Rozdział IV rozprawy przedstawia formy i metody oddziaływania CKK na rozwój pedagogiki polskiej w badanym okresie i składa się z pięciu podrozdziałów zatytułowanych kolejno: Instrukcje Ministerstwa Oświaty regulujące tryb postępowania przy składaniu wniosków o uzyskanie tytułu docenta; Regulacje wewnętrzne CKK opisujące procedury działania Sekcji Nauk Społecznych w toku postępowań awansowych; Decyzje CKK w sprawie nadania tytułów naukowych pedagogom; Decyzje CKK w sprawie zatwierdzania uchwał o nadaniu stopni naukowych pedagogom; Negatywne oceny wniosków i procedury odwoławcze. Jest to rozdział, który w zasadzie w całości oparty jest na dokumentacji źródłowo-archiwalnej. Pierwszy z nich charakteryzuje proceduralne regulacje w postępowaniu przy składaniu wniosków o tytuł docenta. Ukazano przy tym dokonujące się wówczas, pod wpływem wydarzeń 1956 roku, zmiany, tj. próby odideologizowania działań Komisji. Kolejny z podrozdziałów przedstawia procedury działania Sekcji Nauk Społecznych w CKK, z uwzględnieniem kompetencji i odpowiedzialności przewodniczącego CKK, składu Sekcji, pracy Sekcji oraz charakteru tej pracy, a także roli i charakteru pracy powoływanych

rzeczoznawców w procedurze postępowań awansowych. Podrozdział trzeci traktuje o decyzjach CKK o nadaniu tytułów naukowych pedagogom. To istotna część pracy, w której Autor, na podstawie materiałów archiwalnych odtwarza i przedstawia nadane w badanym okresie tytuły badaczom zajmującym się pedagogiką, w tym historią oświaty i wychowania. Dodatkową wartością tej części pracy, ale też kolejnych podrozdziałów, są ujęcia tabelaryczne, które, obok opisów, porządkują wiedzę uzyskaną z lektury. Sugeruję, aby pod tabelami zamieszczać dodatkowo źródła pozyskanych w tabelach informacji. Są one oczywiście podane w przypisach odnoszących się do opisów poszczególnych osób, niemniej warto, aby tabele również były zaopatrzone w odniesienia do źródeł, na podstawie których Autor dokonał zestawień. Kolejny podrozdział, to analiza oraz opis procedur i decyzji CKK dotyczących nadawania tytułów naukowych poszczególnym badaczom w zakresie pedagogiki w omawianym okresie. To niezwykle interesująca odsłona pracy CKK, która pozwala poznać mechanizmy działań Komisji uzależnione nie tylko od dorobków naukowo-badawczych poszczególnych kandydatów ubiegających się o uzyskanie tytułu. To również odsłona polityczno-ideologicznych zależności członków CKK i środowisk akademickich oraz w konsekwencji wpływ na wyniki decyzji. W kolejnym podrozdziale, na przykładzie Rady Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego, dokonano analizy zatwierdzania uchwał o nadaniu stopnia naukowego kandydata nauk ośmiu osobom w prezentowanym okresie. Ostatni podrozdział ukazuje zagadnienie negatywnych ocen wniosków oraz procedur odwoławczych. To również interesująca odsłona losów naukowców, którym CKK odroczyła, a następnie przyznała tytuł lub stopień naukowy, albo odmówiła jego przyznania. Analiza tej części, tj. biografii naukowych badaczy pedagogiki tamtych lat, często znanych nam z publikacji, ale też czasami osobiście, pozwala szerzej spojrzeć na proces zdobywania stopni naukowych, na jego trudności, zawirowania, które decydowały nie tylko o wyborach i drogach naukowych, ale też życiowych. W rozdziale IV zauważa się ponadto wpływ okresu odwilży popaździernikowej 1956 roku na kierunek prac i podejmowanych decyzji przez CKK oraz prób nadania jej pracom charakteru demokratycznego.

Rozprawę zamyka Zakończenie, w którym Autor dokonał podsumowania działalności i pól aktywności Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki. Jest ono sumą wniosków płynących z analizy poszczególnych obszarów podjętej problematyki. Być może warto było w Zakończeniu wyjść poza ramy pracy i wskazać nasuwające się ewentualne kierunki dalszych badań.

Na uwagę zasługuje bibliografia wskazana w rozprawie, na którą składają się źródła archiwalne pozyskane z Archiwum Akt Nowych, tutaj Zespół Ministerstwa Szkolnictwa

Wyższego oraz Zespół Ministerstwa Oświaty, a także obszerne zestawienie obowiązujących w omawianym okresie legislacyjnym źródeł drukowanych, tj. ustaw; uchwał; rozporządzeń; zarządzeń; okólników, instrukcji; dekretów; komunikatów; obwieszczeń; protokołów. Ponadto zestawiono różnego rodzaju materiały drukowane na łamach ówczesnych czasopism. Bogata jest również bibliografia publikacyjna, choć jej sklasyfikowanie jest dyskusyjne. Warto zastanowić się nad wyodrębnieniem części wskazanych tam publikacji jako źródła drukowane, tj. tekstów publikowanych w okresie istnienia i działania CKK. Są one bowiem bezpośrednią podstawą analiz źródłowych badanej problematyki, w związku z czym powinny znaleźć się w części wyodrębnionej jako źródła drukowane (tak też określałam je powyżej, analizując poszczególne części pracy).

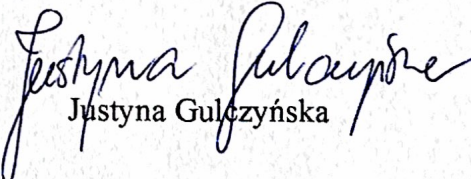
4. Podsumowanie i konkluzja

Przedstawiona do oceny praca doktorska mgr Tomasza Solarskiego, to wartościowa rozprawa prezentująca jakże ważną problematykę ukazującą powołanie oraz działalność Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki oraz kreowanie przez nią rozwoju i nadzorowanie pedagogiki polskiej w latach 1951-1958. Podjęta tematyka przedstawia meandry funkcjonowania CKK w różnych jej odsłonach, jak powołanie i organizacja CKK; formy działań Komisji; ewolucja jej podejścia do ocen awansowych uzależniona od zmieniającej się sytuacji politycznej w Polsce; postawy osób w taki czy inny sposób związanych z CKK. Ważną częścią dysertacji jest ukazanie z perspektywy Komisji i jej procedur konkretnych naukowców, badaczy, ale też praktyków, ubiegających się o uzyskanie tytułu lub stopnia naukowego. Wszystkie zaprezentowane w dysertacji obszary działań i wpływu Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej tworzą interesującą odsłonę ukazującą obraz CKK, która pozornie tylko była organem apolitycznym, a także kontekst budowania polskiej pedagogiki socjalistycznej i pedagogicznych środowisk naukowo-badawczych w Polsce lat 50.

Odnosząc się do formalno-technicznej strony przygotowania rozprawy doktorskiej, należy podkreślić, iż praca przygotowana jest bardzo dobrze. Autor posługuje się językiem naukowym, który jest jednocześnie jasny, logiczny i klarowny. Podkreślić tutaj należy posiadaną przez Doktoranta umiejętność odczytywania źródeł. Niemniej mgr T. Solarski nie ustrzegł się przed drobnymi usterkami redakcyjnymi, edytorskimi, błędami literowymi, interpunkcją czy błędami składniowo-stylistycznymi. Takich potknięć jest natomiast niewiele i z pewnością zostaną wychwycone i poprawione przy ewentualnym przygotowywaniu pracy do druku.

Podsumowując stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr Tomasza Solarskiego jest pracą oryginalną podejmującą nowatorską i ważną poznawczo problematykę. Autor zrealizował cele badawcze, udzielił odpowiedzi na wskazane we Wstępie pytania badawcze. Mgr Tomasz Solarski przygotował istotną poznawczo pracę, która stanowi oryginalne rozwiązanie wskazanego problemu naukowo-badawczego oraz potwierdza wiedzę Doktoranta w zakresie prezentowanej problematyki. Podkreślić przy tym należy, że przedstawiona dysertacja wypełnia lukę w dotychczasowej historiografii historyczno-pedagogicznej.

Konkludując stwierdzam, że mgr Tomasz Solarski przygotował rozprawę doktorską, która stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Rozprawa ta odpowiada kryteriom dysertacji doktorskiej, które określone zostały w Ustawie z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 Nr 65 poz. 595 z późniejszymi zmianami, Dz. U. z 2017 r. poz. 1789, w związku z art.179 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku Przepisy wprowadzające ustawę-prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. z 2018 roku, poz. 1669 z późn. zm.) oraz na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. Z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm. Wnioskuje zatem o dopuszczenie mgr Tomasza Solarskiego do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

Justyna Gulczyńska